

VISIE EN DOEL DIFFERENTIATIE OP HOOGBEGAAFDHEID

“De vraag is niet, wat de mens moet kunnen en weten teneinde zich in de bestaande sociale orde te kunnen voegen; maar wel, wat er in aanleg in de mens aanwezig is en in hem ontwikkeld kan worden. Pas dan kan de opgroeiende generatie de maatschappij steeds opnieuw met nieuwe krachten verrijken” (Steiner, 1982, p.37).

In het vrijeschoolonderwijs wordt ernaar gestreefd een brede en evenwichtige ontwikkeling van denken, voelen en willen bij kinderen en jongeren te realiseren zodat zij innerlijk vrije, verantwoordelijke en moreel handelende volwassenen kunnen worden die in staat zijn en de wil hebben om hun handelen te richten op dat wat wenselijk is voor henzelf en voor de anderen en het andere in de wereld (Vereniging van Vrijescholen, 2013; zie verder Mayo, 2015).

Onderwijs in vrijescholen staat daarmee in dienst van de vorming van de persoon, zowel in individuele zin als in relatie tot de sociale gemeenschap waarin kinderen opgroeien (Vereniging van Vrijescholen, 2013). Hierbij gaat men er vanuit dat een kind niet als een onbeschreven blad ter wereld komt, maar eigen mogelijkheden, eigen talenten en eigen vraagstukken meebrengt die het wil ontwikkelen in relatie met anderen. De vrijeschool wil in het leven van een kind van betekenis zijn, kinderen ondersteunen en bemoedigen zodat ze hun meegebrachte talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen en zodat zij kunnen *worden wie ze zijn*, een veelgebruikt motto op vrijescholen. Aangezien vrijeschoolonderwijs wil bijdragen aan de persoonlijke vorming en aan de vorming om op volwassen wijze in de wereld te willen bestaan, is het leerplan niet zozeer puur gericht op verwerven van specifieke kennis en vaardigheden, maar op het op gang brengen van brede vormingsprocessen (Mayo, 2015).

Vrijescholen beogen dus onderwijs te bieden dat hoofd, hart en handen evenwichtig voedt en uitdaagt. Uitgangspunt is dat daartoe het denken, voelen en willen niet als losse kwaliteiten of vermogens worden aangesproken maar zodanig dat zij met elkaar in verbinding staan. De onderwijservaringen die worden geboden beogen leerlingen zowel cognitief aan te spreken en uit te dagen, als om het gevoelsleven van het kind aan te spreken en te verrijken en om leerlingen uit te nodigen en te prikkelen om te komen tot initiatieven en handelen (Heb je dit kind gezien? - Saskia Snickers, 2018).

Het periodeonderwijs, zoals dat op alle vrije scholen in de wereld wordt gegeven, zowel op basis- als op voortgezet onderwijs, komt hier al aan tegemoet. Leerlingen krijgen hier de vrijheid om op eigen niveau de lesstof te verwerken, mits de basisstof in ieder geval in het periodeschrift staat. Hier staat de vrije school al sterk. Ook wordt bij verschillende vakken al naar boven toe gedifferentieerd, bv. bij Engels (Cambridge Engels), bij koorzang (A-koortje) en wis- en natuurkundekunde (Olympiade).

Concreet betekent dit, dat iedere leerling, zowel goed, adequaat als onderpresterend, het onderwijs en de begeleiding moeten krijgen waar hij of zij om vraagt.

In het geval van leerlingen die boven de stof staan, betekent dit dat zij niet meer, maar andere dingen krijgen aangeboden. De leerlingen werken in principe twee keer per week

tijdens de vaklessen aan eigen projecten, zij beslissen zelf welke lessen ze hiervoor kunnen missen. Dit werken zal plaats vinden in de mediatheek (hoofd), het muzieklab (hart), het textiellab of het technisch lab (handen) en deze uren heten dan ook lab-uren. Bij deze keuze moet veel ruimte zijn voor autonomie en eigen verantwoordelijkheid.

Voor de begeleiding van deze leerlingen zijn de volgende uren beschikbaar:

- in de 7^e klas 40 lesuur per jaar
- in de 8^e klas 20 lesuur per jaar
- in de 9^e klas 10 lesuur per jaar
- vanaf klas 10 werkt de leerling, die vanaf klas 7 aan het project heeft deelgenomen, zelfstandig.

In het geval van onderpresteren gaat de leerling een traject in, waarbij (onder begeleiding van een specialist hoogbegaafdheid en/of de orthopedagoog) wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de executieve functies.

Wat niet aan de orde zal zijn is versnellen: de leerling is gebaat bij verbinding houden met de eigen klas en zal hierbinnen moeten (blijven) functioneren.